

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
1. CO MŮŽEME POZNAT POUHÝMI SMYSLY	
Látky se jeví jako spojité	11
Smyslová zkušenost a mechanický pohyb	13
Paradoxy	16
Přesný průběh pádu	19
Zákony zachování při srážce těles	22
Elektrické a magnetické jevy	25
Vlny	29
Světlo	36
Náznaky částicové struktury látek	39
2. K ELEMENTÁRNÍM ČÁSTICÍM	
Prodlužujeme smysly přístroji	41
Brownův pohyb	42
„Atom“ elektrického náboje	43
Elektrony a ionty	46
Rozměry atomu a atomového jádra	51
Zviditelnění drah rychle letících částic	57
Umělá přeměna jader	61
Neutron	66
Tři základní stavební kameny	69
3. PODIVNÉ VLASTNOSTI VLN A ČÁSTIC	
Spektrum elektromagnetických vln	71
Další elementární částice — foton	73
Setrvačník a magnet současně	76
Vlnové vlastnosti částic	81
Vztah neurčitosti	86
Revoluce ve fyzice	87
4. ELEMENTÁRNÍ ČÁSTICE PŘI VYSOKÝCH ENERGIÍCH	
Elektron, proton, neutron	89
Vzrůst hmotnosti při zvyšování rychlosti pohybu	91
Vznik nových částic	92
Anihilace	95
Další páry částic a antičástic	97
Mezony	100
Relativistické prodloužení doby života částic	104
Částice bez elektrického náboje	105
Kaony	110

Hyperony	111
Částice s extrémně krátkou dobou života	115
Tři typy interakcí	119
Kvarky	121
Barevné kvarky	127
Došla fyzika ke skutečně základním částicím?	129

5. ZÁKONY ZACHOVÁNÍ PŘI PŘEMĚNĚ ČÁSTIC

Vývoj vědeckých poznatků	132
Zachování hybnosti a energie	134
Zachování elektrického náboje	136
Baryonové číslo	138
Zákony zachování, které platí omezeně	139
Porušení zákona zrcadlové symetrie	140

6. TVORBA ATOMOVÝCH JADER Z ELEMENTÁRNÍCH ČÁSTIC

Vázaný stav protonu a neutronu — deuteron	145
Jaderná syntéza	147
Vazební energie nukleonů v jádrech	151
Struktura atomového jádra	153
Model pro silné interakce	156
Nukleogeneze	157

7. ATOMY A STRUKTURA ELEKTRONOVÝCH OBALŮ

Vznik neutrálních atomů	163
Atom vodíku	165
Jemná a hyperjemná struktura	169
Atomy s více elektrony	171
Excitace a ionizace atomu	173
Exotické atomy	175

8. SOUBORY VELKÉHO POČTU ČÁSTIC

Maxwellovo rozdělení	177
Entropie	179
Stavová rovnice a stavový diagram	182
Supratekutost	183
Supravodivost	185
Excitace a ionizace plynu	186
Neizotermické plazma	188
Horké plazma	190
Další skupenství	192

9. HMOTA V KOSMICKÉM PROSTORU

Gravitační konstanta	194
Černé díry	195
Hvězdy	199
Život hvězd	200
Gravitační zhroucení a supernova	205
Planetární soustavy	208
Hvězdná společenství	209
Život vesmíru	210

10. MOLEKULY, KRYSTALY A MAKROMOLEKULY

Interakce mezi atomy	214
Voda a vodíkový můstek	217
Zbytkové elektromagnetické interakce	218
Krystaly	220
Izomery a obří molekuly	221
Pád vitalismu	224

11. ŽIVÉ ORGANISMY

Složení živé hmoty	228
Informace jako fyzikální veličina	229
Struktura bílkovin	231
Enzymy	235
Nukleové kyseliny	237
Syntéza molekul DNK	239
Biologická funkce nukleových kyselin	242
Mutace	243
Genetická mapa	245
Genetický kód	248
Genetické inženýrství	250
Mnohobuněčné organismy	253
Nejvyšší stupeň organizovanosti hmoty	256
 ZÁVĚR	259
 REJSTŘÍK	261